

Course Code
MPS – 05

Term End Examination – December, 2019

INDIA AND THE WORLD

ଭାରତ ଓ ବିଶ୍ୱ

Master of Arts in Political Science (MAPS)

Time : 3 hours

Full Marks : 100

The figures in the right-hand margin indicate marks

Answer **all** Groups as directed

Group—A

ବିଭାଗ – କ

1. Answer *all* the questions, each within 1 or 2 sentences : 1×10=10

ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୧ଟି କିମ୍ବା ୨ଟି ବାକ୍ୟରେ
ଲେଖନ୍ତୁ :

(a) In which year did India sign the Treaty of Friendship with the Soviet Union?

କେଉଁ ବର୍ଷ ଭାରତ ସୋଭିୟେଟ ୟୁନିୟନ ସହିତ
ବନ୍ଧୁତା ଚୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲା?

(b) Who is the author of the book, *Domestic Roots of India's Foreign Policy* ?

(2)

‘ଡୋମେଷ୍ଟିକ ରୁଟ୍ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆସ୍ ଫରେନ୍ ପଲିସୀ’ ପୁସ୍ତକର ରଚୟିତା କିଏ?

(c) In which year was the Shimla Agreement signed between India and Pakistan?

କେଉଁ ବର୍ଷ ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ମଧ୍ୟରେ ସିମଲା ରାଜିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲା?

(d) What according to you, is the most significant factor for India's lack of enthusiasm towards the Non-Alignment Movement?

ତୁମ ହିସାବରେ ଗୋଷ୍ଠୀନିରପେକ୍ଷ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରତି ଭାରତ ନିରୁତ୍ସାହ ହେବାର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ କ’ଣ ଅଟେ?

(e) What is meant by Track-II Diplomacy?

କୂଟନୀତି ରାସ୍ତା-୨ କହିଲେ କ’ଣ ବୁଝାଏ?

(f) Name one area of bilateral tension between India and Russia after the disintegration of Soviet Union.

ସୋଭିୟେତ ଯୁନିୟନ ବିଖଣ୍ଡିତ ହେବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟର ଭାରତ ଓ ରୁଷିଆ ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଉତ୍ତେଜନାର ଗୋଟିଏ ପରିଚୟ ଉଲ୍ଲେଖ କର ।

(7)

Group—D

ବିଭାଗ - ଘ

4. Answer *any two* questions each within 300 words : 15×2=30

ଯେକୌଣସି ୨ଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୩୦୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖନ୍ତୁ :

(a) What are the sources of India's traditional values? How have these values guided India's World-view after its Independence?

ଭାରତର ପାରମ୍ପରିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ଆଧାର କ’ଣ? ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହି ମୂଲ୍ୟବୋଧ କିପରି ଭାବରେ ବିଶ୍ୱ ସମ୍ପର୍କରେ ଭାରତୀୟ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା?

(b) What are the current trends in India-China relations?

ଭାରତ-ଚୀନ ସମ୍ପର୍କର ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଗତି କ’ଣ?

(c) What are the main features of India's nuclear policy?

ଭାରତର ଆଣବିକ ନୀତିର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ କ’ଣ?

***

(6)

(c) Describe the beginning of a new relationship between Indian and the US in the post-Cold War Era.

ଶୀତଳ ଯୁଦ୍ଧ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୁଗର ଭାରତ ଓ ଆମେରିକା ମଧ୍ୟରେ ଆରମ୍ଭ ରହିଥିବା ଏକ ନୂତନ ସମ୍ପର୍କର ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

(d) Discuss the key issues of disputes between India and Pakistan.

ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ବିବାଦୀୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କର ।

(e) Define South-East Asia and its geo-political connections with India.

ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ ଏସିଆର ସଂଜ୍ଞା ଏବଂ ଭାରତ ସହିତ ଏହାର ଭୌଗୋଳିକ ରାଜନୈତିକ ସମ୍ପର୍କ ନିରୂପଣ କର ।

(f) International Institutions and NGOs are quite conscious of their duty to preserve the Human Rights. Discuss.

ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ଏନ.ଜି.ଓ. ମାନେ ମାନବିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିଷୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସଚେତନ ଅଛନ୍ତି । ଆଲୋଚନା କର ।

(3)

(g) What is the main objective of SAARC Preferential Trade Agreement (SAPTA) ?

ସାର୍କ ଆଦରଣୀୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ରୁକ୍ଷି (ଏସ.ଏ.ପି.ଟି.ଏ.)ର ମୁଖ୍ୟ ଆଭିମୁଖ୍ୟ କ'ଣ ?

(h) Why has the Latin American and Caribbean (LAC) region remained a low priority area for India?

ଲାଟିନ୍ ଆମେରିକା ଓ କେରିବିଆନ୍ ଅଞ୍ଚଳ (ଏଲ.ଏ.ସି.) ଭାରତ ପାଇଁ କାହିଁକି ଏକ ନିମ୍ନ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ରହି ଆସିଛି ?

(i) Which Conference had laid the foundation of the Non-Aligned Movement?

କେଉଁ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ନିରପେକ୍ଷ ଆନ୍ଦୋଳନର ମୂଳଦୁଆ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ?

(j) Name the UN Organization that protects the interests of the refugees.

ଶରଣାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ହିତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା କରିଥିବା ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ଅନୁଷ୍ଠାନର ନାମ ଲେଖ ।

(4)

Group—B

ବିଭାଗ - ଖ

2. Answer *any four* questions each within
100 words : 5×4=20

ଯେକୌଣସି ୪ଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୧୦୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ
ଲେଖନ୍ତୁ :

(a) What are the traditional sources of
India's World-view?

ଭାରତର ବିଶ୍ୱ-ମନୋଭାବର ପାରମ୍ପରିକ ଉତ୍ସ
କ'ଣ?

(b) How does the PMO influence
foreign-policy making?

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦପ୍ତର (ପି.ଏମ.ଓ.) କିପରି
ବୈଦେଶିକ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି?

(c) What were the achievements of
Rajeev Gandhi in foreign affairs?

ବୈଦେଶିକ ସମ୍ପର୍କରେ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ
ସାଫଲ୍ୟ କ'ଣ ରହିଥିଲା?

(d) Why did the initial friendship
between China and India turn into
bitterness?

ଚୀନ ଓ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବନ୍ଧୁତା
କାହିଁକି ତିକ୍ତତାରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା?

(5)

(e) What are the main objectives of
SAARC ?

ସାର୍କର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?

(f) What are the benefits of
globalization?

ଜଗତୀକରଣର ଲାଭ କ'ଣ?

Group—C

ବିଭାଗ - ଗ

3. Answer *any four* questions each within
200 words : 10×4=40

ଯେକୌଣସି ୪ଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୨୦୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ
ଲେଖନ୍ତୁ :

(a) Briefly discuss the 'realist' view of
Indian foreign policy.

ଭାରତୀୟ ବୈଦେଶିକ ନୀତିର 'ବାସ୍ତବବାଦୀ'
ଦର୍ଶନ ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ ଆଲୋଚନା କର ।

(b) What has been the influence of
changing international trends on
India's foreign policy?

ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଧାରାର ଭାରତର
ବୈଦେଶିକ ନୀତି ଉପରେ କ'ଣ ପ୍ରଭାବ
ରହିଛି?